

Felsefe

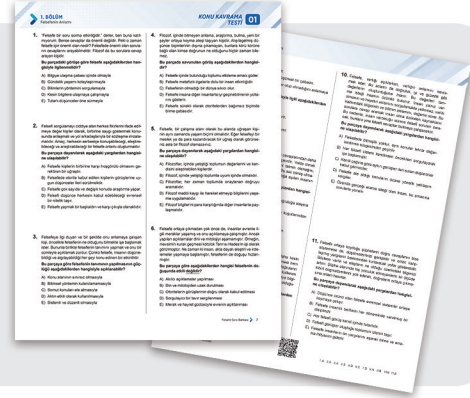
MULTİ SORU BANKASI

MSB

1

KONU KAVRAMA TESTLERİ

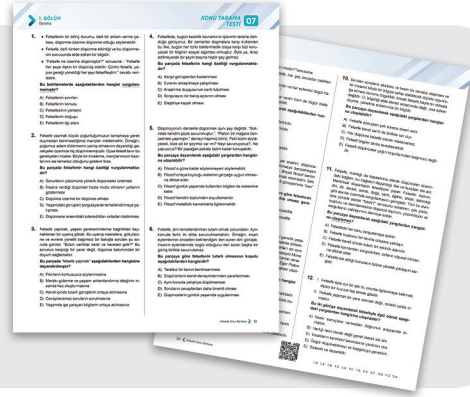
Alt başlıklara göre sınıflandırılmıştır. Sorular kolaydan zora doğru belli bir sistemle sıralanmıştır. Konunun öğrenilmesinden sonra sorular üzerinden kavrama ve pekiştirme çalışmalarının yapılacağı testlerdir.

2

KONU TARAMA TESTİ

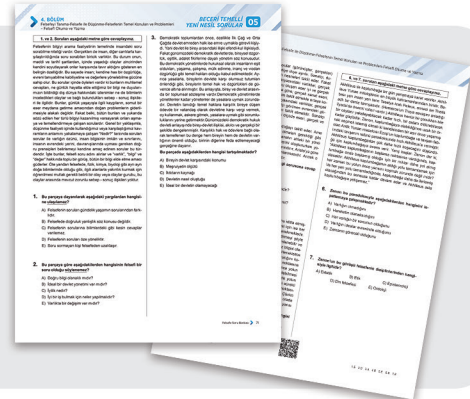
Alt başlıklara ayrılmış konu kavrama testlerinden sonra gelen tarama şeklinde hazırlanmış testlerdir. Bir soru içerisinde birden fazla konuya ait bilgiler yer alabilir.

3

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU TESTLERİ

YKS sınavında sorulan yeni tarz sorular dikkate alınarak hazırlanmıştır. Sadece Beceri Temelli Yeni Nesil Sorulardan oluşan özel testlerdir. Bir kaç alt konuyu içerecek şekilde hazırlanmıştır.

4

ÖSYM TARZI SORU TESTLERİ

Son yıllarda YKS sınavlarında çıkan soru tarzları dikkate alınarak hazırlanmış testlerdir. YKS sınavlarında karşınıza çıkması muhtemel tüm soru tiplerini kapsamaktadır. Bir kaç alt konuyu içerecek şekilde hazırlanmıştır.

1. “Felsefe bir soru sorma etkinliğidir.” derler, ben buna katılmıyorum. Bence cevaplar da önemli değildir. Peki o zaman felsefe için önemli olan nedir? Felsefede önemli olan soruların cevaplarını arayabilmektir. Filozof da bu sorulara cevap arayan kişidir.

Bu parçadaki görüşe göre felsefe aşağıdakilerden hangisiyle ilgilenmelidir?

- A) Bilgiye ulaşma çabası içinde olmayla
- B) Gündelik yaşamı kolaylaştırmayla
- C) Bilimlerin yöntemini sorgulamayla
- D) Kesin bilgilere ulaşmaya çalışmayla
- E) Tutarlı düşünceler öne sürmeyle

2. Felsefi sorgulamayı ciddiye alan herkes fikirlerini ifade edilmeye değer kişiler olarak, birbirine saygı göstermek konusunda anlaşmalı ve yol arkadaşlarıyla bir sözleşme imzalamalıdır. Amaç, herkesin serbestçe konuşabileceği, eleştirebileceği ve araştırabileceği bir felsefe ortamı oluşturmaktır.

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Felsefe kişilerin birbirine karşı hoşgörülü olmasını gerektiren bir uğraştır.
- B) Felsefede otorite kabul edilen kişilerin görüşlerine uygun düşünceler ileri sürülmelidir.
- C) Felsefe çok sayıda ve değişik konuda araştırma yapar.
- D) Felsefi düşünce herkesin kabul edebileceği evrensel bir nitelik taşır.
- E) Felsefe yapmak bir başkaldırı ve karşı çıkışla olanaklıdır.

3. Felsefeye ilgi duyan ve bir şekilde onu anlamaya çalışan kişi, öncelikle felsefenin ne olduğunu bilmekle işe başlamak ister. Bununla birlikte felsefenin tanımını yapmak ve onu bir cümleyle açıklamak zordur. Çünkü felsefe, insanın düşünebildiği ve algılayabildiği her şeyi konu edinen bir etkinliktir.

Bu parçaya göre felsefenin tanımının yapılmasının güçlüğü aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Konu alanının sınırsız olmasıyla
- B) Bilimsel yöntemin kullanılamamasıyla
- C) Somut konuları ele almasıyla
- D) Aklın etkili olarak kullanılmasıyla
- E) Sistemli ve düzenli olmasıyla

4. Filozof, içinde bitmeyen anlama, araştırma, bulma, yeni bir şeyler ortaya koyma ateşi taşıyan kişidir. Alışlagelmiş düşünce biçimlerinin dışına çıkamayan, bunlara körü körüne bağlı olan kimse doğrunun ne olduğunu hiçbir zaman bilemez.

Bu parçada savunulan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe içinde bulunduğu toplumu etkileme amacı güder.
- B) Felsefe metafizik öğelerle dolu bir insan etkinliğidir.
- C) Felsefenin olmadığı bir dünya sıkıcı olur.
- D) Felsefe insana diğer insanlarla iyi geçinebilmenin yollarını gösterir.
- E) Felsefe sürekli olarak otoritelerden bağımsız biçimde bilme çabasıdır.

5. Felsefe, bir çalışma alanı olarak bu alanda uğraşan kişinin aynı zamanda yaşam biçimi olmalıdır. Eğer felsefeyi bir meslek ya da para kazandıracak bir uğraş olarak görürseniz asla bir filozof olamazsınız.

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Filozoflar, içinde yetiştiği toplumun değerlerini ve kendisini eleştirebilen kişilerdir.
- B) Filozof, içinde yetiştiği toplumla uyum içinde olmalıdır.
- C) Filozoflar, her zaman toplumda onaylanan doğruyu aramalıdır.
- D) Filozof maddi kaygı ile hareket etmeyip bilgilerini yaşama uygulamalıdır.
- E) Filozof bilgilerini para karşılığında diğer insanlarla paylaşmalıdır.

6. Felsefe ortaya çıkmadan çok önce de, insanlar evrenle ilgili meraklar yaşamış ve onu açıklamaya çalışmıştır. Ancak yapılan açıklamalar dini ve mitolojiyi aşamamıştır. Örneğin, mevsimin kurak geçmesi kötülük Tanrısı Hades’in işi olarak görülmüştür. Ne zaman ki insan, akla dayalı eleştiri ve irdemeler yapmaya başlamıştır, felsefenin de doğuşu hızlanmıştır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi felsefenin doğuşunda etkili değildir?

- A) Akılcı açıklamalar yapılması
- B) Din ve mitolojiden uzak durulması
- C) Otoritelerin görüşlerinin doğru olarak kabul edilmesi
- D) Sorgulayıcı bir tavır sergilenmesi
- E) Merak ve hayret güdüsüyle evrenin açıklanması

1. Felsefe öğrenilmez yapılıdır. Descartes'ı öğrenmezsiniz de Descartes'la düşünürsünüz. Bu, her adımda Descartes'ı yeniden tartışmak anlamına gelir. Felsefe yapabilmek için düşünmek sorumluluğunu göze alabilmek gerekir.

Bu parçada savunulan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe yapmak filozofların işidir.
- B) Felsefe yapmak felsefi düşünce yöntemini kullanmaktır.
- C) Felsefede filozoflar fikirler dünyasına çağrıda bulunur.
- D) Felsefede otoritelerin görüşlerine başvurmak gerekir.
- E) Felsefe, halkın anlayabileceği seviyeye indirilmelidir.

2. İnsanın dünyadaki yeri nedir?, İnsan mutluluğa nasıl ulaşabilir?, Ölümden sonra ruh ne olacaktır? gibi sorulara dinler de cevap vermiştir. Bunlar her dinin kutsal kitabında ve öğretilerinde açıklanmıştır. Oysa felsefe bunlara benzer sorulara akla dayanarak cevap verir. Hazır cevapları, peşin yargıları, gelenekleri sürekli olarak irdeler.

Bu parçada felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Tutarlı düşüncelerden oluştuğu
- B) Bilgi üstüne bir bilgi olduğu
- C) Öznel düşüncelere dayandığı
- D) Her türlü bilgiyi sorguladığı
- E) Yaratıcı fikirlerin ortaya çıktığı

3. Sokrates, öğrenmeyi ve insanların öğrenmelerine yardımcı olmayı kendine iş edinmiştir. Bunun için de kendine özgü bir diyalog yöntemi geliştirmiştir. Sokrates önce "Her şeyi biliyorum." sananların, bilgiçlik taslayanların "bilgisizliğini" gözler önüne sermiştir. Sonra ahlak görüşünü "En bilge kişi, bilmediğini bilen kişidir." sözüyle temellendirmiştir.

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Filozofların amacı var olan bilgileri yorumlamaktır.
- B) Felsefe yapabilmeyi temel koşulu önyargılı olmamaktır.
- C) Felsefe ile uğraşmak insana mutluluk sağlar.
- D) Felsefe yapabilmek için belirli bir olgunluk gerekir.
- E) Felsefede insan kendini bildikleriyle sınırlandırmadan, yeni öğrenmelere açık olmalıdır.

4. İnsan yaşamına teknik kolaylıklar sağlamak, Antik Yunan'da yaşayan seçkin insanların uzak durduğu bir tutumdur. Bu nedenle küçümsenen el işleri tümüyle kölelere yaptırılmaktaydı. Seçkin insanlar zamanlarını felsefe, sanat, politika etkinliklerine katılmakla geçiriyorlardı. Bunun sonucunda felsefe kapsamında yer alan bilim, dünyayı anlamak, evrende olup bitenleri açıklamak, başka bir deyişle "bilmek için bilmek" ilkesi çerçevesinde kuramsal bir etkinlik olarak gelişti.

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Felsefe her dönemde aynı problemleri incelemiştir.
- B) Felsefi görüşlerin ortaya çıkmasında önceki düşünceler etkili olmuştur.
- C) Felsefe, filozofların hiçbir etki altında kalmadan ortaya koydukları görüşleri içerir.
- D) Bilgelige ulaşma çabası felsefe ve bilimin doğuşunu hazırlamıştır.
- E) Farklı kültürlerin birbiriyle teması felsefenin ortaya çıkışını hızlandırmıştır.

5. Filozofun görevi sırça köşkünde oturup değerlerinin varlığından söz etmek değil, tüm değerlere kültür görünümü kazandırarak bunları insanlığa mülk etmektir. Bulunduğu toplumun yanlış değer yargılarını kamuoyunun gözleri önüne sermek yalnız filozofa değil, her aydına düşen bir insanlık görevi ve ahlakî sorumluluktur. Sartre'ye göre "Her filozof kendi çağından sorumludur."

Bu parçaya göre filozofun en önemli görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal değerleri sorgulayarak topluma yol göstermesi
- B) Olması gerekene ilişkin görüşler ortaya koyması
- C) İçinde bulunduğu toplumun değerlerini savunması
- D) İnsanlara düşünme yöntemini göstermesi
- E) Bilinmeyen konulara açıklık getirmesi

6. Felsefenin en eski merkezlerinden biri olan Antik Yunan'da felsefe, "bilgelik sevgisi" anlamına gelmekteydi. Bu genel anlamından dolayı Antik Yunan'da her tür araştırmacıya, varlığın hakikatini keşfetmeye çalışan tüm düşünürlere "filozof" adı verilmişti. Çünkü bunlar görünüşün gerisindeki gerçek varlığın hakikatini keşfetmeye çalışmaktaydılar.

Bu parçada filozofların hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Mutlak bilgiye ulaşmaya çalıştıkları
- B) Deneyimlerinden yararlanarak görüşlerini oluşturdukları
- C) Duyularla algılananın ötesini araştırdıkları
- D) Akli etkili olarak kullandıkları
- E) Birbirlerinin görüşlerinden yararlandıkları

1. • Felsefenin bir bilinç durumu, belli bir anlam verme çabası, düşünme üzerine düşünme olduğu söylenebilir.
- Felsefe, belli türden düşünme etkinliği ve bu düşünmenin sonucunda elde edilen bir bilgidir.
- “Felsefe ne üzerine düşünüştür?” sorusuna : “Felsefe her şeye ilişkin bir düşünüş olabilir. Çünkü felsefe, yapısı gereği yöneldiği her şeyi felsefileştirir.” cevabı verilebilir.

Bu belirlemelerde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmamıştır?

- A) Felsefenin sınırları
B) Felsefenin konusu
C) Felsefesinin yöntemi
D) Felsefenin doğuşu
E) Felsefenin ilgi alanı

2. Felsefe yapmak büyük çoğunluğumuzun tartışmaya gerek duymadan benimsediğimiz inançları irdelemektir. Örneğin; çoğumuz adam öldürmenin yanlış olmasının dayandığı gerekçeler üzerinde hiç düşünmemişizdir. Oysa felsefi tavır bu gerekçeleri inceler. Böyle bir inceleme, inançlarımızın bazılarının ise temelsiz olduğunu gösterir bize.

Bu parçada felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Sorunların çözümüne yönelik düşünceler üretmesi
B) İnsana verdiği düşünsel hazla mutlu olmanın yollarını göstermesi
C) Düşünce üzerine bir düşünce olması
D) Yaşamdaki görüşleri sorgulayarak temellendirmeye çalışması
E) Düşünceler arasındaki tutarsızlıkları ortadan kaldırması

3. Felsefe yapmak, yaşam gereksinimlerine bağlılıktan kaynaklanan bir uyanış gibidir. Bu uyanış nesnelere, gökyüzüne ve evrene yönelik bağımsız bir bakışla sorulan şu soruda görülür. “Bütün varlıklar nedir ve nereden gelir?” Bu sorunun karşılığı bir yarar değil, düşünce bakımından bir doyum sağlamaktır.

Bu parçada “felsefe yapmak” aşağıdakilerden hangisine dayandırılmıştır?

- A) Fikirlerin korkusuzca söylenmesine
B) Merakı giderme ve yaşamı anlamlandırma isteğinin insanda haz oluşturmaya
C) Kendi içinde tutarlı görüşlerin ortaya atılmasına
D) Cevaplanamaz soruların sorulmasına
E) Yaşamda işe yarayan bilgilerin ortaya atılmasına

4. Felsefede, bugün kesinlik kavramının işlevinin tersine döndüğü görüyoruz. Bir zamanlar dogmalara karşı kullanılan bu ilke, bugün her türlü beklenmedik olaya karşı bizi koruyacak bir bilginin sosyal sigortası olmuştur. Öyle ya, itiraz edilmeyecek bir şeyin başına hiçbir şey gelmez.

Bu parçada felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Karşıt görüşlerden beslenmesi
B) Evrenin anlaşılma çabası
C) Araştırma duygusunun canlı tutulması
D) Sorgulayıcı bir bakış açısının olması
E) Eleştiriye kapalı olması

5. Düşünüyorum demekle düşünmek aynı şey değildir. “Sokrates kendini şöyle savunmuştur.”, “Platon bir mağara benzetmesi yapmıştır.” demeyi hepimiz biliriz. Peki bizim söyleyecek, bize ait bir şeyimiz var mı? Neyi savunuyoruz?, Ne yapıyoruz? Bir papağan pekala bizim kadar konuşabilir.

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Filozof o güne kadar söylenmeyi söylemelidir.
B) Filozof ortaya koyduğu sistemin gerçeğe uygun olmasına dikkat eder.
C) Filozof günlük yaşamda kullanılan bilgileri de sistemine katar.
D) Filozof kendini toplumdan soyutlamalıdır.
E) Filozof metafizik kavramlarla ilgilenmelidir.

6. Felsefe, dini temellendirirken tutarlı olmak zorundadır. Aynı konuda farklı iki iddia savunulmamalıdır. Örneğin; insan eylemlerinin önceden belirlendiğini ileri süren dini görüşle, insanın eylemlerinde özgür olduğunu ileri süren başka bir görüş birlikte savunulamaz.

Bu parçaya göre felsefenin tutarlı olmasının koşulu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarafsız bir tavrın benimsenmesi
B) Düşünürlerin kendi deneyimlerinden yararlanması
C) Aynı konuda çelişkiye düşülmemesi
D) Soruların cevaplardan daha önemli olması
E) Düşüncelerin günlük yaşamda uygulanması

7. “İnsan düşüncesini ve doğayı idare eden kanun akıldır. Akıl varlığın ona tabi olduğu, yerleştiği ve genişlediği kanundur. Mutlak bilgiyi elde etmek için peşin yargılarımızdan, bütün duygusal fikirlerimizden uzak durmamız, sözü yalnız akla bırakmamız gerekmektedir.”

Hegel’in bu yaklaşımında temel aldığı görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğruya ön yargılardan arınarak akılla ulaşılır.
- B) Mutlak bir doğru yoktur.
- C) Mutlak doğru bilgiye duyular ile ulaşılır.
- D) Doğru bilgiye mistik bir sezgi ile varılabilir.
- E) Kendi içinde tutarlı olan bilgi doğrudur.

8. Bu anlayışa göre bilim tek geçerli bilgi çeşidi ve sadece olguları doğru kabul eden bir anlayıştır. Bu anlayış, bilgiyi bilimsel bilgiye indirgediği için bu durumun dışında kalan töz, ruh, geist, Tanrı, öz gibi metafizik öğeleri reddeder.

Bu parçadaki görüşleri savunan felsefi yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pragmatizm
- B) Pozitivizm
- C) Rasyonalizm
- D) Empirizm
- E) Septisizm

9. Platon’a göre gerçeklik ikiye ayrılır. Birincisi duyular dünyasıdır. Bu dünya hakkındaki yaklaşık ve mükemmel olmayan bilgilerimizi, beş duyumuzu kullanarak elde edebiliriz. İkincisi idealar dünyasıdır. Aklımızı kullanarak bu dünya hakkında kesin bilgiye ulaşabiliriz. İdealar dünyası duyularla algılanan dünyanın dışındadır.

Platon idealar evrenine aşağıdakilerden hangisiyle ulaşabileceğini savunmaktadır?

- A) Bilimsel yöntemlerle
- B) Sezgiyle
- C) Duyu organlarıyla
- D) Akılla
- E) Kuşkuyla

10. Septiklere göre ne duyularımıza ne aklımıza güvenmeli; herhangi bir tarafa eğilim göstermeden yargıyı askıya almalıyız. Her şeyle ilgili olarak onu inkâr veya tasdik etmek yerine, tasdik veya inkar etme olanağı bulunmadığını söyleyerek, bu tutumda ısrarlı olmalıyız.

Septik düşünürler aşağıdakilerden hangisini savunmaktadırlar?

- A) Bilginin kaynağında aklın bulunmasını
- B) Yarar sağlayan bilginin aranmasını
- C) Yargıların dil ile söylenmesini
- D) Her türlü yargıdan uzak durulmasını
- E) Kuşkunun doğru bilginin aracı olarak görülmesini

11. Ateşi yakar, üstüne su dolu bir çaydanlık koyarız. Bir süre sonra çaydanlıktaki suyun kaynadığını görürüz. Ateş, su, kaynayan su gibi süreçler dizisinin oluşması bizde suyun ısınmasını sağlayan nedenin ateş olduğu inancını doğurur. Eğer aynı olayda kaptaki su, kaynayacağına buz tutmuş olsaydı, o zaman biz de suyun buza dönüşmesine neden olarak yine ateşi gösterecektik.

Bu parçadaki görüş aşağıdaki düşünürlerden hangisine aittir?

- A) Hume
- B) Platon
- C) Kant
- D) Bergson
- E) Comte

12. • Septisizme göre mutlak bir doğru olmayıp hiçbir konuda yargıda bulunulmamalıdır.
• Hegel’e göre akılla elde edilen bilgilerden kuşku duyulamaz.

Bu iki düşünür bilgi felsefesinin hangi sorusuna yanıt aramaktadırlar?

- A) Bilginin sınırları nedir?
- B) Doğru bilgi olanaklı mıdır?
- C) Doğru bilginin kaynağı nedir?
- D) Bilgi nasıl elde edilir?
- E) İnsan bilgisi doğuştan mı gelir?

1. Sanat eserin oluşumunda biçimin büyük rolü vardır. Eserin alacağı biçimi yakalayan sanatçı, o andan başlayarak hayallerini bu biçim üzerinde yoğunlaştırır, duygu ve heyecanlarıyla ona renk katar. Bunun için, sanatkâr bir ruha sahip olmak gerekir. Sanat eseri, insan ruhunun en çok yoğunlaştığı, sanatçının kendisini eserine derinden verebildiği anlarda oluşur. Gerçek sanat eseri coşkulu, gizemli ve mistik durumların ürünüdür.

Bu parçada sanat eserin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Tek ve biricik olması
- B) Yarar amacı taşımaması
- C) Beğeni duygusuna hitap etmesi
- D) Sanatçının içsel durumuyla ortaya çıkması
- E) Toplumun temel değerlerini yansıtmaması

2. Bir dağın yamacında açmış ve yapraklarındaki su zerrecikleriyle ışığı yansıtan bir orkide şüphesiz güzeldir. Fakat estetik bir bilinçle yorumlanıp sanat eseri haline gelmedikçe bir anlam ifade etmez.

Buna göre bir nesnenin sanat eseri olması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?

- A) Evrensel güzelliği yansıtmamasına
- B) Duyusal haz vermesine
- C) Bir benzerinin bulunmamasına
- D) İnsana hoşça vakit geçirtmesine
- E) Sanatçı tarafından yaratıcılıkla estetik biçim verilmesine

3. Duyguların, ilgilerin, arzuların, ihtiyaçların işe karışmadığı yerde estetik değerden söz edilemez. Santayana buna örnek olarak "Hiç kimseye zevk vermeyen bir nesne güzel olamaz." der. Biz ahenk, düzen, denge gibi kavramları eserde bulunan nitelikleri dile getiriyormuş gibi kullanırız. Gerçekte ise bu nitelikler bizim duygularımızdır.

Bu parçada savunulan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güzellik öznenen bağımsız olarak nesnede bulunur.
- B) Sanat, alışık olduğumuzun dışında olanı bize kavratır.
- C) Sanatın insan yaşamına katkısı yoktur.
- D) Güzeli, yararlı ve elverişli olandır.
- E) Güzellik nesnede değil algılayan öznenin duygularında oluşur.

4. – Doğa bir ressamdır.

(Belleau)

- Sanatlarla ilgili tüm fikirler doğanın ürünlerini örnek alırlar. Tanrı yarattı, insan övünüyor.

(Buffon)

- İnanın, Tanrı'nın yaptığı her şey güzeldir ve doğanın bildirdiği her şey doğrudur.

(Ruskin)

Bu üç filozofun ortak görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanat, sanatçının hayal gücü ve yaratıcılığıyla oluşur.
- B) Sanatın amacı insanı eğlendirmektir.
- C) Sanat, sanat içindir.
- D) Sanat, doğanın kendisidir.
- E) Doğal güzellikler güzeldir fakat sanat değeri yoktur.

5. Sanatsal bir yapıt, olmuş bitmiş bir şey değildir. Yaratma deneyi gibi izleme deneyi de bir özgürlük deneyidir. Yapıt bir veridir, bir veriler demetidir, bir dayanaktır, bir çıkış yeridir, biz onunla uzaklara gideriz.

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanların güzellik anlayışları değişiktir.
- B) Sanat eseri izleyicisine özgürce yeni ufuklar açar.
- C) Estetik yargıların temeli kültürel yaşantılardır.
- D) Sanatçı mutlak güzeli aramalıdır.
- E) Sanat yapıtı izleyicilerini ortak yargıda toplayabilir.

6. Sanat objesi insanla ilgilidir. Her insan çağını, yaşadığı bir sonraki çağa da toplumsal ve kültürel birikimi aktarır. Sanatçı da yapıtlarında beğenisini ve hayal gücünü kullanarak eserler vermesinden dolayı toplumla arasında bir bağ kurar. Bundan dolayı sanatçı kendi döneminin problemlerinden uzak kalmaz.

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Sanatçı yaşadığı çağın toplumsal koşullarından etkilenerek eserini oluşturur.
- B) Estetik beğeniler alımlayıcının duygularında ortaya çıkar.
- C) Sanat insandaki güzellik duygusunu açığa çıkarır.
- D) Sanat doğal olanın yapıtta ifade edilmesidir.
- E) Sanat yapıtı toplumsal bilinçten bağımsız olarak kavranır.

1. ve 2. soruları bu metne göre cevaplayınız.

Şüphenin ve sorgulamanın riskinden, zaman zaman kaygıya yol açabilen yapısından kaçan insanlar, çoğu zaman alışkanlıklara bel bağlarlar. Alışkanlıklarının etkisiyle davranan ya da şüphe etmeden yaşayanlar, çoğu zaman bireyselliklerini veya bireysel kimliklerini unutarak kolektif kimliklerine bağlanırlar; herkesin yaptığı gibi yaparak, yaşadığı gibi yaşayarak, dogmatik kalıpların cenderesine sıkışmış bir biçimde sıradan bir hayat sürdürürler.

Bu durumu en iyi anlatan filozoflardan biri meşhur “Mağara Benzetmesi”yle antik Yunan filozofu Platon’dur. Platon, bu benzetmesinde bizden bir yer altı mağarasında yaşayan birtakım insanlar düşünmemizi ister. Bu insanlar, dışarıdan en küçük bir ışığın girmedığı büyük yer altı mağarasının en dibinde ellerinden, ayaklarından ve boyunlarından zincire vurulmuş olarak oturmakta- dırlar. Bu yüzden yalnızca önlerindeki duvarı görebilirler. Onların arkalarına uzun ve büyük bir perde çekilmiştir. Perdenin gerisinde ise birbirleriyle konuşarak koşuşturup duran insanlar bulunmaktadır. Bu koşuşturan insanların arkalarında büyük bir ateş bulunduğu için onların gölgeleri duvara vurmaktadır. Zincire vurulmuş insanlar, perdeden duvara vuran gölgeleri gerçek sanırlar; aslında arkadan gelen insan seslerinin duvardaki gölgelerden geldiğini düşünürler. Onlar bütün hayatları boyunca görüp durdukları bu gölgelerin gerçek olmayabileceğinden en küçük bir şüphe duymazlar. Platon bu noktada bir teklifte bulunup, bizden bu kez “bu mahkûmlardan birinin prangalarından kurtararak, yüzünün geriye, ışık kaynağına çevrilmesinin sağlandığını” düşünmemizi ister. Eski mahkûm bu yeni duruma, muhtemeldir ki uyum sağlamayacaktır; onun gözleri kamaşacak, hatta belki de kör olabilecektir. Platon’un yorumuna göre insanın alışkanlıklarını terk etmesi çok zor olduğu için, o eski yerine, zincirlerine dönmek isteyecektir.

1. Bu parçaya göre felsefe için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İnsanı farklı biçimde düşünmeye yönlendirdiği
- B) Eleştirel bakış açısına yol açtığı
- C) Kuşkucu bir yönteminin olduğu
- D) Aklın etkili olarak kullanıldığı
- E) Hayalci bir yaklaşımının olduğu

2. Platon bu mağara benzetmesiyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Asıl varlığın Tanrı olduğunu
- B) Doğru bilgiye ulaşamayacağını
- C) Bilginin duyumlarla elde edildiğini
- D) İçinde yaşadığımız evrenin ideaların yansıması olduğunu
- E) Bilginin doğuştan geldiğini

3. • Spinoza'ya göre bir tek töz vardır; o bölünemez, sınırlanamaz, yok olamaz. O töz Tanrı'dır, ama aynı zamanda doğadır. Ruhlar da tek tek cisimler de Tanrı'nın kendisinden başka bir şey değildir. Tanrı varlık dünyasındaki her şeyin içindedir Tanrı bize, ruh ve madde dünyası olarak içiçe görünür.
- Bu tür tekçi görüşlerin yanı sıra ikici görüşler de vardır. Mesela Platon'un idealar alemi ve maddi varlık alemi, daha sonra Plotinos ve St. Augustinus ile Orta Çağ'a aktarıldı ve yaygın bir kabul gördü. 17. yüzyılda yaşayan Descartes'te ikiciliğin en iyi işlenmiş şeklini görürüz. Ona göre evrende varlık dünyasını kuran iki öge (töz) vardır; cisim ve ruh. Cismin özellikleri yer kaplama ve hareket, ruhun özelliği de düşünme (bilinç)'tir. Bu birbirinden ayrı iki dünya, Tanrı tarafından birbirlerine karıştırılmıştır. Evrende boş mekan yoktur; dolayısıyla evrendeki hareketler bitişik bir şekilde yandakine atlar. Evren büyük bir makineye benzer ve mekanik kanunlarla açıklanabilir. Descartes, dışımızda bulunan şeylerin gerçekliğinden şüphe etmememiz gerekir, diyordu. Ancak dış dünyanın varlığı hakkındaki düşüncemizin ve evrendeki her türlü hareketin kaynağı da Tanrı idi.

Bu filozoflar varlık felsefesinin hangi sorusuna cevap aramaktadırlar?

- A) Varlıkta bir değişim var mıdır?
- B) Asıl varlık Tanrı mıdır?
- C) Varlığın özü nedir?
- D) Varlık bir midir, çok mudur?
- E) Evrenin ilk ana unsuru nedir?

5. ve 6. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Schopenhauer'in kendisinin diğer insanlara karşı bizlere telkin ettiği gibi bir duyarlılığa sahip olup olmadığı şüphelidir. Bir keresinde, kapısının önünde gevezelik yapan yaşlı bir kadın onu o kadar sinirlendirmişti ki, kadını merdivenlerden aşağı itmişti. Kadının yaralanınca mahkeme Schopenhauer'e kadına ömür boyu tazminat ödeme cezası vermişti. Yaşlı kadın birkaç yıl sonra öldüğü zaman Schopenhauer hiç de merhamet göstermedi ve ölüm kağıdının üzerine, dalga geçmek amacıyla Latince şu dizeyi yazdı: Obitanus, obitanus (Yaşlı kadın gider, sorumluluk biter). Arzu döngüsünü kabullenmenin daha sıra dışı bir yöntemi de vardır. Ona yakalanmamak için basitçe dünyaya tamamen yüz çevir ve bir çileci ol: Yoksul ve iffetli bir hayat sür. Bu, ona göre varoluşa başa çıkmanın ideal yoludur. Pek çok Doğu dini de bunu salık verir. Gelgelelim Schopenhauer yaşlandıkça sosyal hayattan elini eteğini çekmiş olsa da hiçbir zaman çileci bir hayat sürmedi. Yaşamının büyük bölümünde çevresinde insanların olmasından zevk aldı, aşk ilişkileri yaşadı ve güzel yemekler yedi, öyle ki insanın içinden ona ikiyüzlü demek geçer. Gerçekten de yazılarındaki kötümserlik damarı o kadar derindir ki, bazı okuyucular, eğer gerçekten samimi olmuş olsaydı, intihar etmesi gerekirdi diye düşünmüşlerdir.

5. Schopenhauer ile ilgili anlatılanlar aşağıdaki kavramlardan hangisiyle açıklanabilir?

- A) Gerçeklik B) Argüman
C) Tutarsızlık D) Tümevarım
E) Analoji

6. Bu parça felsefenin hangi disiplini ile ilişkilendirilebilir?

- A) Etik
B) Estetik
C) Metafizik
D) Epistemoloji
E) Din felsefesi

7. ve 8. Soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Diğer ahlak filozoflarının birçoğu da salt kendi çıkarını gözetmenin ahlaki bir eylemin gerekçesi olamayacağı konusunda Kant'la hemfikirdir. Bununla birlikte birçokları da eylemin ahlaki bir eylem olup olmadığı değerlendirmesinin Kant'ın iddia ettiği gibi kişinin merhamet gibi bir duygu hissedip hissetmemesinden bağımsız olduğu fikrine karşı çıkarlar. Nitekim Kant için, ahlaki bir eylemin kabul edilebilir yegane gerekçesi, bir görev anlayışı olabilir. Kant'ın eylemin sonuçlarından ziyade, eylemin gerekçelerine bu kadar fazla odaklanmasının sebeplerinden biri, onun, bütün insanların ahlaki olabileceğine inanıyor olmasıdır. Mantıksal olarak, yalnızca kontrolümüzün olduğu şeyler üzerinden ahlaken sorumlu tutulabileceğimize göre ya da Kant'ın deyişiyle "yapılmalı yapılabilir gerektirdiğine" göre ve eylemlerin sonuçları genellikle bizim kontrolümüzün dışında olduğu için, bu sonuçlar ahlak açısından hayati olamaz. Örneğin; boğulmak üzere olan bir çocuğu kurtarmaya çalışıyorsam, fakat kazara çocuğun boğulmasına sebebiyet verdiğim, eş deyişle görev anlayışından dolayı eylediysem, bu eylemim doğru türden gerekçelere sahip olduğu için, yine de ahlaki bir eylem olarak kabul edilebilir: bu durumda eylemim her ne kadar çocuğun boğulması trajik sonucunu beraberinde getirirse de bu sonucun yapmış olduğum şeyin ahlaki değeriyle hiçbir ilgisi yoktur. Buna benzer olarak, duygusal tepkilerimiz üzerinde zorunlu olarak bütünüyle kontrole sahip olmadığımızdan, bunlar da ahlak için temel olamazlar. Kant, eğer bilinçli bir varlık olarak tüm insanlar ahlaki olmaya uygunsa o halde, ahlakın tamamıyla iradeye ve özellikle de görev anlayışımıza bağlı olduğunu söyler.

7. Bu parçada Kant'ın hangi görüşü eleştirilmektedir?

- A) Akla fazla önem vermesi
B) Bilgi için deneyimlere ihtiyaç duyması
C) Evrensel ahlak yasasını kabul etmesi
D) İyi ve doğruyu eş değer görmesi
E) Eylemin sonuçlarını değil iyi niyeti önemsemesi

8. Kant'ın ahlak görüşü için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İnsanın mutluluğunu amaçladığı
B) Bir koşula bağlı olmayan ödev ahlakını benimsediği
C) Ahlakı bir bilgi sorunu olarak gördüğü
D) Ahlak yasalarının değişken olduğunu öne sürdüğü
E) İnsan iradesini yok saydığı

4. BÖLÜM

Felsefeyi Tanıma-Felsefe ile Düşünme-Felsefenin Temel Konuları ve Problemleri
– Felsefî Okuma ve Yazma

ÖSYM TARZI
SORULAR

07

1. Kimileri felsefenin çözümsüz meseleler ile soyut ve yaşamdan kopuk fikirlerden ibaret olduğunu sanır. Hatta bunlar felsefenin “boş konuşma” olduğunu söyleyip insana para kazandırmadığını söylerler. Yaşamın hızlıca akıp geçtiğine, bu yüzden derin düşünmenin gerekli olmadığına inanırlar. Dahası birtakım önemli konulara kıyısından köşesinden ilişkinleri “Felsefe yapma!” diyerek azarladıkları bile olur. Oysa felsefe yapmak, “hayatı doğrudan deneyimleme tavrından” ve “yaşamla yüzleşme” düşüncesinden ayrı tutulamaz. Felsefe hayatın içindedir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yerilmektedir?

- A) Felsefenin kendi tarihinden bağımsız olmaması
- B) Felsefede karşıt görüşlerin olması
- C) Felsefenin gereğinin anlaşılabilmesi
- D) Felsefenin konularının geniş olması
- E) Felsefenin toplumsal dönüşümlere yol açması

2. Platon bir mağarayı betimler. Bu hayali mağarada, yüzleri duvara dönük, zincirlerle bağlı insanlar vardır. Önlerinde, gerçek şeyler olduğuna inandıkları titreşen gölgeleri görebilirler. Gördükleri gerçek değil, arkalarında yanan bir ateşin önünde duran nesnelerin meydana getirdiği gölgelerdir. Bu insanlar tüm yaşamlarını, duvara yansıyan gölgelerin gerçek dünya olduğunu düşünerek geçirirler. Sonrasında içlerinden biri zincirlerini kırar ve ateşe doğru döner. Gözleri ilkin bulanıktır, ama sonra nerede olduğunu görmeye başlar. Mağaradan sendeleyerek çıkar ve nihayet güneşe bakabilir. Mağaraya geri döndüğünde, dışarıdaki dünya hakkında söylediklerine kimse inanmaz. Zincirlerini kıran kişi bir filozof gibidir. Görünüşlerin ötesini görür. Sıradan bir insan gerçeklik hakkında az bir fikre sahiptir, çünkü onu derinlemesine düşünmektense, hemen önünde duran şeye bakmaktan hoşnuttur. Ne var ki görünüşler aldatıcıdır. Gördükleri gölgelerdir, gerçeklik değil.

Platon bu “mağara benzetmesi” ile aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Duyular aracılığıyla bildiklerimiz tümüyle bir yanılsama olabilir.
- B) Bilgi için hem duyular hem de akıl gereklidir.
- C) Duyuların yanıltıcılığından başkalarının yardımıyla kurtulabiliriz.
- D) İnsan bilgisi doğuştan gelir.
- E) İçinde yaşadığımız evren gerçektir.

3. Levinas annelikte ne görüyor? Annelik ona göre kendi varlığıyla ve özgürlüğüyle ilgilenmenin ötesine geçmek, zulüm gördüğü başkasından kaçmak yerine ondan sorumlu olmaya devam etmektir. Buradaki anne huysuz, kaprisli, belki de hasta bir çocuğun, çok zor koşullarda ona bakmak için uğraşan yapayalnız annesi gibidir. Neden Levinas etik özneliği böyle tarif ediyor? Bunun sebebi toplumsal barışın imkânını bu öznelikte buluyor olmasıdır. Toplumsal barışın gelebilmesi için zulüm devam ettiği, şiddet bilfiil sürdüğü halde mazlumun kendisini zalimden de sorumlu olarak görmesi gerekir. Levinas zulüm görene etik öznelikte bir ayrıcalık tanır. Sadece o yerine geçmenin ne olduğunu bilir, başkaca herkes yerine geçme hakkında kulaktan duyma fikirlerle yetinecektir.

Levinas bu görüşleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Her insanda bencil bir yön bulunmaktadır.
- B) İnsan özgür iradeli bir varlıktır.
- C) Evrensel ahlak yasası bir aldatmadan ibarettir.
- D) İnsan kendinden ve başkalarının yaptıklarından sorumludur.
- E) Sorumluluk insanın kendini bilmesidir.

4. Demokratik toplumlardan önce, özellikle İlk Çağ ve Orta Çağda devlet emreden halk ise emre uymakla görevli kişiydi. Yani devlet ile birey arasındaki ilişki efendi-kul ilişkisiydi. Fakat günümüzdeki demokratik devletlerde, bireysel özgürlük, eşitlik, adalet fikirlerine dayalı yönetim söz konusudur. Bu demokratik yönetimlerde hukuksal olarak insanların eşit oldukları, yaşama, çalışma, mülk edinme, inanç ve vicdan özgürlüğü gibi temel hakları olduğu kabul edilmektedir. Ayrıca yasalarla, bireylerin devlete karşı olumsuz tutumları önlediği gibi, bireylerin temel hak ve özgürlükleri de güvence altına alınmıştır. Bu anlayışta, birey ve devlet arasında bir toplumsal sözleşme vardır. Demokratik yönetimlerde yönetilenler kadar yönetenler de yasalara uymak zorundadır. Devletin tanıdığı temel haklara karşılık bireye düşen ödevde bir vatandaş olarak devletine karşı vergi vermek, oy kullanmak, askere gitmek, yasalara uymak gibi sorumluluklarını yerine getirmektir.

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisi-ne ulaşılabilir?

- A) Bireyin yaşamında gerekli olan araçlar devlet eliyle dağıtılmalıdır.
- B) Sağlıklı bir toplum ancak bireylerin devlete tam itaati ile gerçekleşir.
- C) Devlet, vatandaşların can ve mal güvenliğini her koşulda sağlamalıdır.
- D) Devletin varlığı zorunludur.
- E) Birey devlet ilişkisi akılcı esaslara bağlanmalıdır.

7. Diyojen, MÖ 412 yılında Sinop'ta doğmuş, çocukluğu Siyas'ta geçmiştir. Kendine yetme ile sadelik ilkelerine dayanan Kinik yaşam biçiminin öncülerinden çileci düşünürdür. Özel hayatında fakirlikten başka bir şey olmayan Diyojen herkes tarafından itilmiş, hakarete uğramış, sefaletin her çeşidini yaşamıştır. Çok zaman kirli elbisesi ile aylarca köpek derisine benzeyen mantosu ile dolaşır, geceleri heykel diplerinde ve sokak köşelerinde yatardı. Bir keşkülü, bir fıçısı ve bir sopası vardı.

Bu parçaya dayanılarak Diyojen için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Varlık konusunu ele aldığı
- B) Azla yetinip zenginliği küçümsediği
- C) Ülkenin yöneticilerini beğenmediği
- D) Düşünceleri ve davranışlarının tutarsız olduğu
- E) Mutluluğu amaçladığı

8. Aristoteles, MÖ 322-384 yılları arasında yaşamış Ege denizinde Stageria'da doğmuştur. Aristoteles'in yaptığı çalışmalar, düşünceler bugün metafizik, fizik ve matematik konularında gelişimi sağlamıştır. 17 yaşına gelince öğrenim için Atina'ya gelmiş, Platon'un öğrencisi olmuş ve yaklaşık 20 yıl Platon ölünceye kadar Atina'da kalmıştır. Üç yıl İskender'e öğretmenlik yaptıktan sonra babası ölen İskender kral olmuş ve Aristoteles'i danışmanı olarak atamıştır. Kurduğu okulu, Atina'da Apollon Lyceios anısına ayrılan alana kurmuştur. Bu nedenle kullandığımız lise ismi buradan gelmektedir.

Bu parçaya dayanılarak Aristoteles ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Devlet yöneticilerine ders verdiği
- B) Felsefi görüşlerinin günümüze kadar geldiği
- C) Bir okul kurup öğretmenlik yaptığı
- D) Matematik ve fen bilimleri alanında görüşler öne sürdüğü
- E) Öğretmeni Platon'un görüşlerini eleştirdiği

9. MÖ. 3000 yıllarında Mezopotamya'da Sümer Uygarlığının parlak bir düzeye eriştiğini görebiliriz. Sümerler tarım ve hayvancılığın yanı sıra matematik işlemlerinde belirli bir düzeye ulaşmıştı; çarpım tablosunu kullanıyor, alan ve hacim hesapları yapabiliyorlardı.

Bu parçada Sümer Uygarlığının hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Yazıyı bulmaları
- B) Göçebe bir yaşam sürmeleri
- C) Matematiği ve tarımsal etkinlikleri geliştirdikleri
- D) Doğa bilimlerine yöneldikleri
- E) Bilimi mitoloji ve dine dayandırmaları

10. Budizm inancında adam öldürmek, iffetsizlik, yalan, iftira, kötü söz, dedikodu, kıskançlık, kincilik, paraya düşkünlük günah olarak kabul edilir.

Bu parçada Budizmin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Ruh göçüne inanılması
- B) Nirvana'ya ulaşma amacının olması
- C) Bir ahlak öğretisi sunması
- D) Kast sistemine karşı olması
- E) Azla yetinmeyi önermesi

11. Hint kültürünün çok derin düşünceleri saklayan ünlü Upanişad'ları bile sıkı sıkıya dine bağlıdır. Bunlarda da doğa üzerine birtakım görüşler var. Ama bunlar, İyonya düşünürlerinin yazılarında olduğu gibi, doğanın ön yargılarından uzak, özgür kalarak bir araştırılması olmayıp din açısına bağlı kalmış yorumlardır.

Bu parçada İyonya kültürünün Hint kültüründen hangi özelliği ile ayrıldığından söz edilmektedir?

- A) Doğayı incelemeleri
- B) İnsan ve toplumu önemsemeleri
- C) Köleliğin ve sınıf ayrımının olmaması
- D) Din ve geleneklerden bağımsız görüşler öne sürmeleri
- E) Yönetimin demokratik olması

12. Budizmin temel ilkesi bireyin yoksunluk içinde yaşayarak, kendi nefesine üstünlük sağlaması ve bu şekilde olgunlaşarak aydınlanmasıdır. Dünyada hiçbir şey (ruh ve madde) sonsuz değildir. Her şey bir yoklukta sona erecektir. Bu yok oluş sürecinde insanın olgunlaşarak ıstıraplardan kurtulduğu noktaya gelmesi, yaşamın en büyük ödülü ve amacıdır.

Bu parçaya göre Budizmin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sınıfsal farklılıkları ortadan kaldırmak
- B) Karma inancını yaşama hakim kılmak
- C) Evrenin sırlarını çözmek
- D) Bilgiyi yaşama uygulamak
- E) Nirvanaya ulaşarak mutlu olmak

7. Aristoteles'e göre cömertlik denilen erdem cimrilik ile savurganlık; adalet ise bencillik ile kendi çıkarlarını hiçe sayma arasında yer alır.

Aristoteles "erdem" kavramını aşağıdakilerden hangisiyle açıklamaktadır?

- A) Özgür olmayla
B) Tutarlı davranmayla
C) Sorumluluk almayla
D) Vicdana dayanmayla
E) Ölçülü olmayla

8. Anaksimandros da, Thales gibi, arkhe sorunu üzerinde durmuştur. Ona göre ilk maddenin sonsuz, tükenmez olması gerekir. Çünkü ilk madde sonsuz yaratmasında sınırsız ve tükenmez olduğunu gösteriyor. Sonsuz kavramını ilkin açık olarak belirleyip, bunu maddeye yükleyen Anaksimandros olmuştur.

Anaksimandros'un arkhesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hava
B) Aperiön
C) Ateş
D) Toprak
E) Su

9. Protagoras bilginin yalnızca duymalara dayandığını belirterek doğru bilgiden söz edilemeyeceğini iddia etmiştir. O, bilginin herkes için geçerli, nesnel bir bilgi olmayıp kişiden kişiye değiştiğini savunmuştur. Ona göre, her konuda birbirine karşıt iki önerme ileri sürülebilir ve bunlardan her ikisi de aynı güçte savunulabilir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Protagoras'ın doğru bilginin olanaksızlığını savunmasının nedenlerinden biri değildir?

- A) Düşünce akıl ilkelerine uygun olarak gerçekleşir.
B) Mutlak bir doğru yoktur.
C) Bilgi algılayan kişiye göre değişir.
D) Duyumlar insanı yanıltır.
E) İnsan her şeyin ölçüsüdür.

10. Duyular insanı aldatır. Örneğin; bir nesne yakından büyük, uzaktan küçük görüldüğü gibi, bir kaşık su içinde kırık olarak algılanır. Diğer duymalarda da buna benzer yanılmalar vardır. Böyle olunca, kavramlar ve düşüncelerde yanılmalar olur. Dolayısıyla yapılması gereken, her şeye şüphe ile bakmaktır.

Pyrrhon bu düşünceleri ile hangi felsefi yaklaşımın öncülüğünü yapmıştır?

- A) Materyalizm
B) Pragmatizm
C) İdealizm
D) Rölativizm
E) Plüralizm

11. Konfüçyüs ahlak ve adap kurallarına çok önem vermiştir. Bu kuralların halkı tehlikeli sapkınlıklara karşı koruduğunu şöyle ifade etmiştir: "Bu koruma duvarının yararsız olduğuna inananlar ve onu bu yüzden yıkanlar, duvarı yıktıktan sonra meydana gelecek selin yaratacağı yıkımlara maruz kalacaklarından emin olabilirler."

Konfüçyüs bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Herkesin uyacağı ahlak kuralları bulunmamaktadır.
B) Devleti yönetenler ahlaklı kişilerden seçilmelidir.
C) Devletin varlığını devam ettirmesi halkın ahlaklı olmasına bağlıdır.
D) Ahlak akıl ile birleştiğinde anlamlıdır.
E) Ahlaklı davranmak bilge olmayı gerektirir.

12. Yang ve Yin güçleri farklı oranlarda bir araya gelerek, evreni ve ondan kaynaklanan varlıkları oluşturdukları için, doğada bir çeşitlilik ve farklılık vardır. Bir mevsim, bir yemek, bir istek ya da duygu farklı oranlarda daha fazla Yang ve Yin olabilir. Her şeyin evrimi ve geçiciliği, Yang ve Yin arasındaki ilişkilere göre açıklanabilir.

Lao Tse bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Evren, Tanrı tarafından yaratılmıştır.
B) Evrendeki çeşitlilikte zıtların birliği ilkesi geçerlidir.
C) Varlık bir yokluk ve hiçliktir.
D) Evrende bir düzen bulunmaktadır.
E) Varlıkta değişim bir aldatmacadır.

7. Felsefe ile din aynı yolun yolcusudur. Aynı hedefe giden yolda yürüyen bu disiplinler sadece farklı araçları kullanırlar. Aynı hakikat felsefede bilimsel bir tarzda, dinde ise hitabet yoluyla ifade edildiğinden, onlar yalnızca aynı hakikati farklı şekilde dile getiren disiplinlerdir.

İbn-i Rüşd'ün bu görüşlerine dayanılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Dinin önermeleri gerçektir, felsefenin önermeleri tartışmaya açıktır.
- B) Din ve felsefede akıl ortaktır.
- C) Dinde kesinlik vardır fakat felsefede kesinlik yoktur.
- D) Bilim ve felsefenin yöntemi dinin yöntemlerinden üstündür.
- E) Temelde din ve felsefe arasında bir farklılık bulunmaktadır.

8. Clemens "Anlamak için inanıyorum." demiştir. Fakat inanmak "bilmek"den önce gelmeli, inanma hep bilmenin temeli kalmalı, ona yol göstermelidir. Ere önce inanma ile benimsemiş olanı sonunda kavramaktır, anlamaktır; inanılanı aklın da anlaması gerekir.

Clemens'in bu yaklaşımında temel aldığı görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanrı, bilinmeyi istediği için insanı ve varlıkları yaratmıştır.
- B) İnançla birlikte akıl da kabul edilmelidir.
- C) Akıl tek başına Tanrı'yı kavrayabilir.
- D) Akıl olmadan inanç bir işe yaramaz.
- E) Tanrı sadece onun bildirdikleriyle bilinebilir.

9. "Ne korkunç bir sır, Tanrım, ne derin, ne engin yoğunluk! Ruhum orada ve bu da benim! Öyleyse neyim, Tanrım? Nasıl bir varlığım? Öyle değişken, çok yönlü ve tahmin edilemez bir hayat! Hafızam, bak, orada tarlalar, tepeler, sayısız koylar, her türlü eşyalarla dolu; ister bedenlerin tamamında olduğu gibi resimler, ister bilimlerde olduğu gibi eşyaların kendileri, ister ruh artık acı çekmiyorsa bile ruh halinin hafızada kalan ve hafıza ile birlikte ruhta var olan hareketlerinde olduğu gibi herhangi bir kavram veya işaret."

Augustinus'un "İtiraf" adlı eserinden alınan bu parça ile aşağıdakilerden hangisini savunduğu söylenebilir?

- A) Tanrı karşısında kendi varlığını sorguladığı
- B) Teslis inancını
- C) İlk günahın nedenlerini
- D) Tanrı'nın varlığını sorguladığı
- E) Tanrı'nın evreni yarattığını

10. "Gel, gel!... Ne olursan ol, yine gel! Kâfir isen, rint isen de, puta tapsan da gel! Bizim dergâhımız, umutsuzluk dergâhı değildir. Yüz defa tövbeni bozmuş olsan da gene gel."

Mevlana bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini belirtmemektedir?

- A) Farklı görüşlere hoşgörölü olunmasını
- B) Tövbe kapısının her zaman açık olduğunu
- C) Allah'tan ümit kesilmemesi gerektiğini
- D) Allah'a akıl yoluyla ulaşılabilirliğini
- E) İnsanın hata yapabilen bir varlık olduğunu

11. İlim ilim ilmektir

İlim kendin bilmektir

Sen kendini bilmezsin

Bu nice okumaktır

Yunus Emre bu dörtlükte aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) İnsanda bilme aşkının olması gerektiğini
- B) İnsanın madde ile ruhtan oluştuğunu
- C) İnsanın azla yetinmeyi bilmesini
- D) Tanrı ve insan sevgisinin bir bütün olduğunu
- E) Asıl yurdun ahiret olduğunu

12. Cennet cennet dedikleri

Birkaç köşkle birkaç huri

İsteyene versen onu

Bana seni gerek seni

Yunus Emre bu dörtlükte aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Ahiret hayatının önemini
- B) Her insanın yaptığı için karşılığını alacağını
- C) Allah'ın adaletle hükmedeceğini
- D) Dünya hayatının geçiciliğini
- E) Allah sevgisinin önemini

1. Bir felsefe tarihçisine göre,
- Epiküros'un acı yokluğunu en yüksek haz olarak belirlemesi, onun uzun yıllar damla hastalığının getirdiği acılarla boğuşmak zorunda kalmasıyla;
 - Platon'un demokrasi karşıtı eğilimleri, hocası Sokrates'in Atina demokrasisi tarafından ölüme mahkûm edilmesi karşısında duyduğu kızgınlıkla açıklanabilir.
- Bu bilgiye dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?**
- A) Filozofun deneyimleri ve yaşantıları onun görüşlerinin oluşmasında etkilidir.
- B) Filozoflar toplumdan bağımsız düşünebilen kişilerdir.
- C) Filozoflar zamanla fikirlerini değiştirebilirler.
- D) Filozoflar tutarlı düşünceler öne sürerler.
- E) Filozoflar toplumdan soyutlanmış kişilerdir.

2. Gazali, doğadaki nedenselliğe yönelik şüpheli bir yaklaşım sergiler. Ona göre filozoflar, doğadaki düzeni doğa yasası dedikleri ilkelerle açıklar. Buna göre doğada olup biten hiçbir şey bu ilkelere aykırı olamaz. Ancak Gazali için filozofların nedensellik dedikleri şey, terimlerin ve bu terimlere karşılık gelen nesnelerin birbirini gerektirmesi değil, olayların birbiri ardı sıra gelmesinden ibarettir. Çünkü ateş ile yanma arasındaki ilişkiye bakıldığında ateşin yakmaya bileceğini düşünmek mantıksal olarak çelişkili değildir.

Gazali bu görüşleriyle aşağıdakilerden hangisine karşı çıkmaktadır?

- A) Doğru bilginin kaynağı sezgidir.
- B) Kuşku doğru bilgiye ulaşmada bir yöntem olarak kullanılmalıdır.
- C) Evrende aynı olay aynı şartlarda aynı sonuçlara yol açar.
- D) İnsan bilgisi doğuştan gelir.
- E) Akıl deneyeyle birleştğinde varlığın bilgisine ulaşılır.

3. Aristoteles, İdealar Kuramı'nın tekil varlıklar dünyası ile tümel idealar dünyasını gereksiz ve haksız bir şekilde birbirinden ayırdığını ve onları birbirleriyle birleştirme yönündeki çabalarının sonuçsuz kalmak durumunda olduğunu düşünür ve bu iki dünyayı birbirine yaklaştırmak, birleştirmek ister. Bu yönde olmak üzere idealara ilişkin varlık kuramı içinde büyük bir değişiklik yaparak ideaların ve kendi terminolojisiyle formların tekil varlıkların üstünde veya dışında bulunmadıklarını, onlardan bağımsız olmadıklarını, tersine "onların içinde, onlara içkin" olduklarını savunur.

Aristoteles bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Varlık madde ve ideanın birleşiminden oluşur.
- B) İçinde yaşadığımız evren idealar evreninin kopyasıdır.
- C) Her varlığın bir varoluş amacı vardır.
- D) Evren Tanrı tarafından yaratılmıştır.
- E) Evrenin bir başlangıcı ve bir sonu vardır.

4. • Platon için Tanrı , yaratıcı değil de mimari bir Tanrı'dır. İdeaları model alarak fenomenler dünyasında maddeye şekil vermiştir.
- Aristoteles'e göre Tanrı, varlığın yaratıcısı değil onun amacıdır.
- Farabi ise ölümsüz olduğuna inandığı ruhlar dâhil, tüm varlığın Tanrı'dan bir tür taşmayla ortaya çıktığını ileri sürer.
- Orta Çağ'ın ünlü isimlerinden Anselmus ise Hristiyanlıktaki yaratılış anlayışını temel alarak Tanrı'nın her şeyi yoktan var ettiğini savunur.

Bu filozoflar aşağıdaki sorulardan hangisine cevap aramaktadırlar?

- A) Evren Tanrı tarafından mı yaratılmıştır?
- B) Ölümden sonra yaşam var mıdır?
- C) Evrenin ilk ana unsuru nedir?
- D) Tanrı ve evren ilişkisi nedir?
- E) İnsan yazgısına karşı çıkabilir mi?

6. İnsanların yüzyıllardan beri doğru olarak kabul ettikleri bilgilerin bile bir gün yanlış olduğu anlaşılabılır. Örneğin yüzyıllarca Aristoteles fiziğiyle desteklenen Batlamyus astronomisine göre Dünya'nın evrenin merkezinde hareketsiz bir şekilde durduğu doğru ve kesin bir bilgi olarak kabul edilmiştir. Oysa modern çağdaki bilimsel gelişmeler bu teorisinin yanlış olduğunu gösterdi. Acaba gelecek yüzyıllarda yeni bilimsel gelişmelerle şu anda doğru ve kesin olarak kabul ettiğimiz Newton fiziği ve Kepler astronomisinin de yanlış olduğu ortaya çıkabilir mi? Bundan kuşku duymamızı kim, nasıl engelleyebilir?

Bu parçaya dayanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilimin yöntemi doğrulamadır.
- B) Bilimsel bilgi mutlak ve değişmez değildir.
- C) Bütün bilimler tek bir bilime indirgenmelidir.
- D) Bilim, bir gün tüm problemleri çözecektir.
- E) Bilimler birbirinden bağımsız değildir.

7. Gerçek sadece deneyimde vardır, hem de sadece herkesin kendi deneyiminde. Bu deneyimler, bir başkasına nakledildiği an öyküye dönüşür. Olaylardaki gerçeği, kesin gerçeği ispatlama olanağı yoktur. Olsa da bundan kaçınmak gerekir. Hayatın gerçekliği konusunu tartışmayı filozoflara bırakmalıyız. Gerçek olan, benim şu an denizin kıyısında oturuyor olmam, ayışığının yansımaları denizin sularında görmem. Gerçek olan benim.

Berkeley bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Varlığın sürekli değiştiğini
- B) Varlığın algılanmasa da dış dünyada var olduğunu
- C) Varlıkta asıl olanın özne olduğunu
- D) Soyut olanın önemsiz olduğunu
- E) Gerçekliği filozofların dışında kimsenin anlayamayacağını

8. Bilimlerin keşfi için önerdiğim yol, düşüncelerin keskinliğine ve güçlülüğüne çok az şey bırakır. Tersine tüm düşünceleri ve anlayışları neredeyse aynı düzeye yerleştirir. Tıpkı düz bir çizgi ya da kusursuz bir daire çizmede olduğu gibi, eğer tek başına elle yapılıyorsa, her şey elin titremesine ve alışkanlığına bağlıdır. Oysa bu, cetvel veya pergel yardımıyla çiziliyorsa ya ele çok az bağlıdır ya da hiç bağlı değildir.

Francis Bacon bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisinin önemini belirtmektedir?

- A) Bilimsel kuramın
- B) Bilimsel yöntemin
- C) Bilimsel etiğin
- D) Bilimsel faydanın
- E) Bilimsel öngörünün

9. Schopenhauer, deneysel dünyada anlamın veya amacın bulunmadığına ve son kertede kendinde bir hiçlik olduğuna inanmaktaydı. Ona göre, deneysel dünya tamamen özneye bağlıdır ancak insanlarda, bu dünyayı kendilerinden bağımsız bir varlık olarak düşünmek gibi yapısal bir eğilim bulunduğundan bu bir yanılsamaya yol açar. Deneysel dünya tarafından yutulmamamız ve onu reddetmemiz gerekir. Schopenhauer bu tutumu, insan iradesinin bu dünyaya arkasını dönmesi olarak adlandırmıştır.

Schopenhauer bu sözleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Hazza ulaşmayı sağlayan bilgiler insanı mutluluğa ulaştırır.
- B) İnsan doğal-deneysel dünyaya teslim olmamalıdır.
- C) Özgürce yargıda bulunan kişi, eylemin sonuçlarına katlanmalıdır.
- D) İnsan, mutluluğa erdemli olmanın bilgisiyle ulaşır.
- E) Toplumsal yaşamda herkes kendisinden sorumludur.

10. Değişmez bir insan doğası yoktur. İnsanı var eden sadece kendi eylemleridir. Yani, insan önce var olur ve ardından kendi eylemleri ile kendi özünü ve doğasını oluşturur. Bu özü oluştururken yapabileceği eylemleri kısıtlayan, kendi iradesi dışında hiçbir güç yoktur. Bu durumun en önemli sonuçlarından biri, insanın eylemlerinde tamamen özgür olduğu gerçeğidir.

Sartre bu görüşüyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) İnsan doğal durumda yaşamak zorundadır.
- B) Hayata anlam veren insandır ve kendisinden başka ona yol gösterecek kimse yoktur.
- C) Sorumluluk taşıyan insan toplumsal fayda sağlamak amacı taşımamalıdır.
- D) İnsan eylemde bulunurken evrensel ahlâk yasalarını göz önünde bulundurmalıdır.
- E) İnsanın seçimlerinin bütün amacı, kendiliğinden iyi olan değerlere ulaşmaktır.

